

Tilskudsmuligheder til skovlandbrug

Produktion, miljø, klima og natur

Version 2023.3

REGEN FARMER

1 Tilskudsmuligheder til produktion	2
1.1 Generelt omkring indberetning af skovlandbrug i Fællesskema 2023	2
1.2 Lavskov - Tilskud til arealer med f.eks. løvfoder kombineret med afgræsning	3
1.3 Økologi og skovlandbrug	4
1.4 Frugt- og bærtillæg	5
1.5 Bio Ordningerne / Eco schemes	6
1.6 Tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning	7
2 Tilskud til naturtiltag på jordbrug	9
2.1 Småbiotoper	9
2.2 Plant for vildtet	10
2.3 Tilskud til skov med biodiversitetsformål	11
2.4 Plant for hasselmusen	12
2.5 Plant for birkemusen	13
2.6 Tilskud til pleje af græs- og naturarealer (PLG-tilsagn)	13
3 Samlet overblik over tiltag og fokusområder	15
4 Få hjælp til dit projekt	16

Vi oplever en større og større interesse for en mere holistisk tilgang til arealanvendelse, der kigger mere multifunktionelt på design af dyrkningssystemer og jordejeres arealer generelt. Det er vores opfattelse at dér til stadighed arbejdes i siloer, både indenfor produktive arealer hvor design af skovbrug, frugtplantager og jordbrug rådgives særskilt og også når det kommer til naturtiltag såsom etablering af habitat-netværk, afgræsning af skov m.m. som oftest ikke bliver tænkt sammen i et større samspil med selve de produktive arealer. Det ønsker vi at gøre op med i vores tilgang og denne guide kommer omkring et bredt udvalg af tilskudsmuligheder som kan kombineres alt afhængig af hvad der ønskes på den enkelte bedrift.

1 Tilskudsmuligheder til produktion

Skovlandbrug har mange forskellige udformninger og i dette afsnit vil vi gennemgå mulighederne for at få tilskud til arealer med træer hvor der foregår en landbrugsproduktion. Derudover vil vi gennemgå nogle af de nye bioordninger som giver tilskud til en mere bæredygtig og ekstensiv drift.

1.1 Generelt omkring indberetning af skovlandbrug i Fællesskema 2023

Krav til arealer der indberettes som skovlandbrug i Fællesskema 2023

Fra i år 2023 kan flere typer af skovlandbrug opnå EU-tilskud. I den nye CAP-reform står skovlandbrug specifikt nævnt og der er nogle specifikke krav til etablering og drift på arealerne som vi vil gennemgå nedenfor.

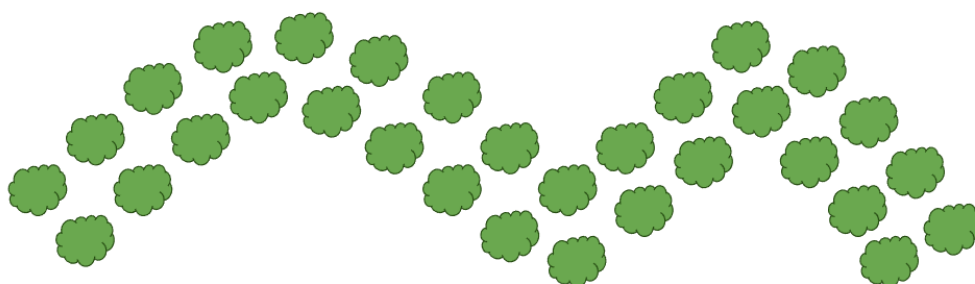
Mindst 100 træer pr. ha og krav om flere afgrøder

I den nye CAP-reform står det blandt andet nævnt at skovlandbrug kan opnå grundbetaling.

Der skal være over 100 træer eller buske per hektar og der må maks være 3 rækker af træer i én kolonne (se figur 1) før der skal være en anden afgrøde. Der skal også minimum være én anden afgrøde end træerne på arealet. Træ afgrøden skal være enten frugt-, bær- eller nøddetræer/buske og kan ikke være løvtræer til f.eks. løvfoder. Derudover er der ikke krav om at træerne står på lige rækker. (Se figur 2).

Figur 1. Arealer der indberettes som skovlandbrug må maks have 3 træerækker inden der skal være anden afgrøde i omdrift, eller permanent græs.

RÆKKERNE SKAL IKKE VÆRE LIGE, MEN MÅ GODT F. EKS. FØLGE KONTURERNE I LANDSKABET, SÅ LÆNGE MAN KAN SE TYDELIGE RÆKKER

Figur 2. Arealer der indberettes som skovlandbrug, skal stå i rækker, men rækkerne skal ikke være lige og må derfor godt bugte sig.

Krav til arealer med træer der ikke indberettes som skovlandbrug i Fællesskema 2023

Der må maks være 100 træer per hektar og områder med klynger af træer må ikke overstige 100 m². (Undtaget er selvfølgelig Frugt- og bærtillæg for økologer, hvor der er konkrete krav til plantetal - Se længere nede i artiklen).

1.2 Lavskov - Tilskud til arealer med f.eks. løvfoder kombineret med afgræsning

Løvfoder indgår i denne omgang ikke som en del af definitionen af skovlandbrug, i den danske fortolkning af CAP-reformen. Arterne på arealer der indberettes som skovlandbrug kan kun være frugt, bær eller nødder. Arealer der etableres med andre løvtræer i lavskov kan dog modtage tilskud for lavskov, selvom de ikke går ind under definitionen som skovlandbrug.

Krav til lavskov

- Minimums plantetal (se tabel 1 nedenfor).
- Minimumskrav til stævning (se tabel 1 nedenfor).
- Maks 20% arbejdsareal
- Minimum 0,3 ha samlet areal
- Maks antal andre arter i areal med lavskov (se tabel 2 nedenfor).

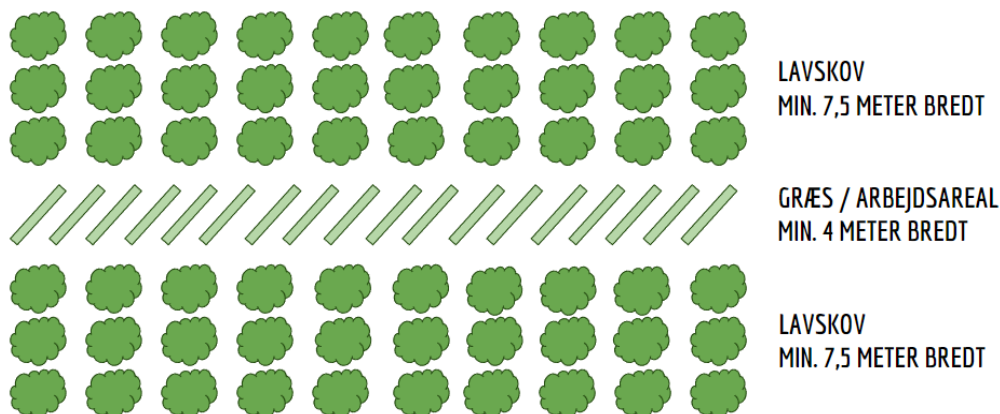
Træart	Min. Antal træer pr. ha	Minimumskrav til stævning
Poppel	1.000 stk.	Udgangen af det 20. år
Pil	8.000 stk.	Udgangen af det 10. år
Alle andre godkendte arter* i renbestand eller blanding	8.000 stk.	Udgangen af det 10. år

Tabel 1. Krav til plantetal i forskellige arter af lavskov og minimumskrav til stævning.

* Alle arter indenfor følgende slægter er godkendt til lavskov: Hassel, Løn, ask, avnbøg, birk, el, eg, elm, pil eller poppel.

Afgræsning af arbejdsareal i lavskov

Lavskov skal vedligeholdes så det fremstår i en plantagemæssig stand. Dette kan eksempelvis ske ved at have græs imellem rækkerne af lavskov og afgræsse arealet som silvopasture. Nedenstående figur viser minimumskrav til bredde på hhv. lavskoven og arbejdsarealet/græsarealet.

Figur 3. Arealer der indberettes som lavskov skal overholde følgende minimumskrav for bredde på hhv. lavskov og arbejdsareal/græsareal.

Maks 20% af arealet med lavskov må være arbejdsareal/græsareal

Der må maks være 20% af arealet der udgør arbejdsarealet/græsarealet. Dvs. på 1 ha med lavskov må der være 0,2 ha (2000 m²) med græs til afgræsning.

Der må gerne udsås en kløver-urte-græsblanding på arealet egnet til afgræsning.

Andre træarter i areal med lavskov

Det er tilladt at have andre arter i en lavskov udover de tilladte arter. Det skal være enkeltstående træer, de kan ikke indgå som en del af plantetallet i lavskoven og der er ikke krav om stævning på disse træer.

Træart	Antal andre træarter pr. ha tilladt
Pil og blandinger af lavskov	100 stk.
Poppel	400 stk.

Tabel 2. Krav til maks plantetal af andre træarter i areal med lavskov.

1.3 Økologi og skovlandbrug

Høstkrav for økologer

Er du økolog skal du have én årlig høst, dvs. der f.eks. skal ske en afgræsning eller tages slæt mindst én gang årligt (slåning er ikke nok til at leve op til høstkravet) eller der skal ske en høst af anden afgrøde imellem trærækkerne. Dette gælder kun for økologer, fordi der er høstkrav på arealer hvor man får økologisk arealtilskud. Hvis man er konventionel vil afpudsning af græsset eller såning af en anden afgrøde være tilstrækkelig aktivitet for at opretholde landbrugsproduktionen ifølge kravene for grundbetaling.

Økologistatuserklæring og skovlandbrug

Dokumentationskravet for økologistatus bliver udfordret når afgrødekoden for skovlandbrug ikke indeholder nogen indikation af hvilken afgrøde der høstes på arealet. Dette spurgte vi ind til ved vores deltagelse på Landbrugsseminar og fik svaret at der her skulle knyttes en bemærkning til markplanen, for at kunne præcisere afgrøden. Det er nok en af de

situationer hvor både vi og landbrugsstyrelsen lige skal finde vejen i det. Vi vender tilbage hvis og når vi bliver klogere på området!

1.4 Frugt- og bærtillæg

Tilskuddet ligger under bioordningen "økologisk arealstøtte" og giver tilskud til frugt-, bær- og nøddeplantager.

Ordningen giver fortsat 4.000 kr./ha/år.

Der findes en artsliste over godkendte arter, samt minimumskrav til planteantal. [Den kan findes her](#). (hvis den ikke hopper direkte til listen via linket, er det på side 20 i vejledningen "Økologisk Arealtilskud 2023").

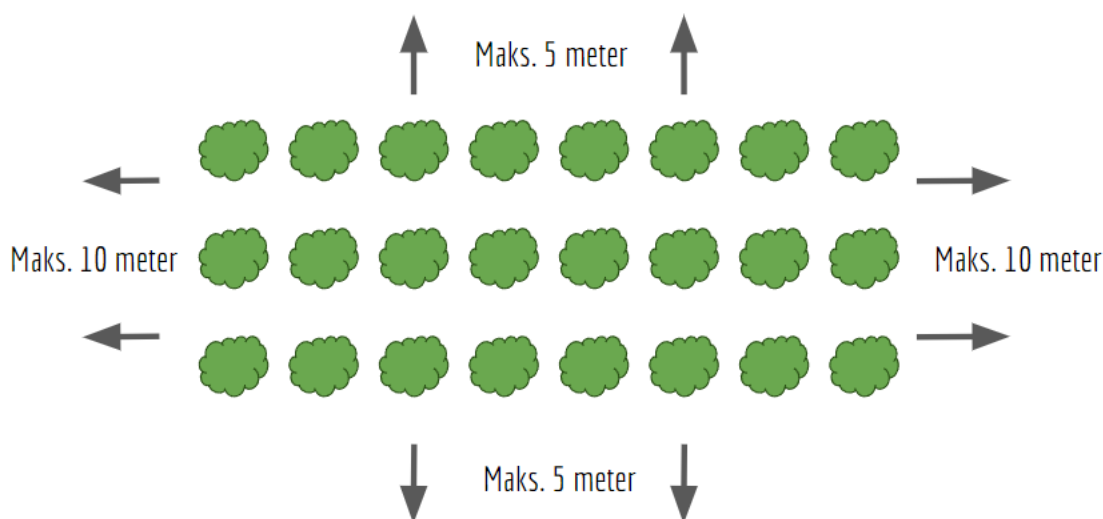
Arealet skal derudover være drevet og fremstå plantagemæssigt og der kan ved kontrol forespørges dokumentation for beplantning og høst på arealet. Arealer med frugt- og bærtillæg må gerne afgræsses, så længe det ikke forvolder skader hovedafgrøden.

Der må maksimalt være 10 meter mellem rækkerne (fra stamme til stamme), i dette areal må der være græs, men der må også være andre afgrøder, både et og flerårige. Det væsentlige er at det fortsat er hovedformålet med arealet at dyrke frugt, bær eller nødder.

Arbejdsareal på marker med frugt- og bærtillæg

Det er tilladt at have et arbejdsareal på marker med frugt- og bærtillæg. De må højst være 10 meter på 2 af markens sider og 5 meter på de øvrige to sider (se figur 4. nedenfor).

Vær obs på at arbejdsarealet indgår i markens samlede størrelse ved beregning af plantetal.

Figur 4. Maks tilladt arbejdsareal på marker med frugt- og bærtillæg.

Forskellige arter på samme mark

Det er tilladt at blande forskellige arter på en mark med frugt- og bærtillæg. Der er krav om at hovedafgrøden skal være jævnt spredt over hele marken og det er også hovedafgrøden der skal leve op til krav om plantetal. For øvrige arter der etableres på arealet, er der ikke krav til antal af planter. De arter der etableres udover hovedafgrøden skal ikke fremgå af artslisten.

1.5 Bio Ordningerne / Eco schemes

Med den nye CAP-reform har man indført de nye bioordninger eller eco-schemes.

Pengene i ordningen lå tidligere i grundbetalingspujlen, men 25% er nu flyttet fra grundbetalingen til bioordningerne. De er lavet for at tilgodese bedrifter der laver klima-, miljø-, biodiversitets tiltag.

Ansøgningsfrist:

Økologisk arealtilskud er også blevet en del af bioordningerne, men vil ikke blive gennemgået i denne guide, det har fra 2023 fået navnet "Økologisk arealstøtte". Nedenstående øvrige bioordninger (på nær Biodiversitet og Bæredygtighed, samt Ekstensivering med slæt) kan godt kombineres med økologisk arealstøtte og ældre tilsagn til økologisk arealtilskud.

Klima- og miljøvenligt græs (1.500 kr./ha/år)

Denne ordning har til formål at forbedre jordens frugtbarhed på græsarealer og er kun tiltænkt arealer der ikke i forvejen er omfattet af pløjeforbud. (Det kan f.eks. være paragraf 3 arealer, arealer med plejetilsagn og lign.).

Derudover skal din mark på ansøgningsåret ikke have været jordbehandlet (pløjet eller harvet) de foregående 2 år, og må ikke jordbehandles resten af året, hvor tilskuddet ansøges. Det vil sige hvis du søger tilskuddet her i 2023, må arealet ikke have været jordbehandlet i 2021 og 2022.

Der må godt på skadede/plettede områder af marken laves en isåning med f.eks. skiveskær, men ikke med forudgående jordbehandling.

Marken skal derudover være berettiget til grundbetaling og have været det de foregående 2 år. (det behøver dog ikke have været dig der har søgt på arealerne de foregående to år).

Biodiversitet og bæredygtighed (2.740 kr./ha/år)

Ordningen giver mulighed for at få tilskud til områder i marken der ikke er med i driften, men som kan udgøre nye levesteder for vilde dyr og planter. Tilskuddet kan ikke opnås på de arealer der indberettes under konditionalitetskravet GLM8 (de 4% ikke-produktive arealer). For at modtage ordningen er det nødvendigt at bedriften lever op til kravet om de 4% ikke-produktive arealer. Der skal derudover være ansøgt om grundbetaling på arealet året før der ansøges om biodiversitet og bæredygtighed.

Ordningen kan ikke kombineres med økologisk arealstøtte eller ældre tilsagn til økologisk arealtilskud og må maks søges på 50% af bedriftens samlede areal.

Arealer der kan modtage tilskuddet er følgende: Blomsterbrak, slåningsbrak, bestøverbrak, markbræmmer og småbiotoper.

Ekstensivering med slæt (3.526 kr./ha/år)

Ordningen her skal beskytte arealer med højt kulstofindhold og arealer omkring ådale.

Formålet er at minimere udledning af kulstof, samt kvælstof fra arealerne.

Derfor må der ikke anvendes gødning på arealer der modtager dette tilskud og der må heller ikke pløjес i ansøgningsåret. Arealet må ikke i forvejen være omfattet af gødningsforbud. (f.eks. paragraf 3 arealer, arealer med plejetilsagn m.m.).

Det skal altså være arealer der er i omdrift og nu tages ud af omdrift. Der skal derudover tages minimum 1 slæt på arealet årligt mellem 1.juni og 15. september og der skal være plantedække hele ansøgningsåret.

Plantedækket skal bestå af en blanding af græs og andre arter der forekommer på græsningsarealer (både såede og naturligt forekommende, det kan f.eks. være kløver, lucerne. etc.). En blanding af korn og græs er ikke tilladt på disse arealer.

Et areal anses som dækket af planter når mere end en tredjedel af hver område over 100 m² er dækket.

Disse arealer må efter d. 15. september godt afgræsses, men der må ikke tilskuds fodre på arealet. Har arealet tilsagn til økologisk arealtilskud kan dette godt fravælges til fordel for tilskuddet om ekstensivering med slæt. Økologistatus skal selvfølgelig stadigvæk indberettes på arealet.

Varieret planteproduktion (615 kr./ha/år)

Denne ordning har til formål at fremme en større variation i sædskiftet, samt at fremme produktionen af proteinafgrøder til både husdyr og human konsum.

Der er krav om at der dyrkes mindst 2, 3 eller 4 afgrødekategorier på omdriftsarealerne på bedriften. Det ansøgte areal med varieret planteproduktion skal minimum udgøre 5% af det samlede omdriftsareal. Se i tabel 3. nedenfor hvilke bedriftstyper der skal leve op til hvilke krav for at modtage tilskuddet. [Link til afgrødekategorier.](#)

Bedriftstyper- og størrelser	Krav
< 75% af dit omdriftsareal består af græs eller andet grøntfoder (eksl. frøgræs), er bælgplanter eller er braklagt	Minimum 2 afgrødekategorier på omdriftsarealer
< 75% af dit areal er permanent græs, græs, eller andet grøntfoder. (Eksl. frøgræs).	Minimum 2 afgrødekategorier på omdriftsarealer
Omdriftsareal udgør < 10 ha	Minimum 2 afgrødekategorier på omdriftsarealer
Omdriftsareal udgør 10-30 ha	Minimum 3 afgrødekategorier på omdriftsarealer + den største afgrødekategori må maksimalt udgøre 70% af omdriftsarealet.
Omdriftsareal udgør 30 ha >	Minimum 4 afgrødekategorier på omdriftsarealer + den største afgrødekategori må maksimalt udgøre 70% af omdriftsarealet + de to største afgrødekategorier må maks til sammen udgøre 90% af omdriftsarealet

Tabel 3. Oversigt over kravene for forskellige bedriftstyper og størrelser i ordningen Varieret planteproduktion.

1.6 Tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning

Ansøgningsfrister:

Ansøgning om tilsagn: Okt-dec 2023

Betingelser for at få tilsagn om tilskud til forberedelse af afgræsning:

min. 1 af disse betingelser skal være opfyldt

- Min. 50% af arealet ligger i særligt udpeget Natura-2000 område
- Min 0,1 ha af projektarealet har en HNV-score på min. 5
- Arealet ligger i område med min. 50% vådområde- eller lavbundsprojekt

Betingelser for at få tilsagn om tilskud til rydning:

- Min. 50% af arealet ligger i særligt udpeget Natura-2000 område.

Tilskuddets udformning og størrelse:

Udgifter til hegning. Udgifterne skal formuleres i din ansøgning om tilsagn og de godkendte udgifter fremgår af det tilsagnsbrev du får, såfremt tilsagnet bliver givet. Der kan altså ikke indkøbes andet, end det der konkret er søgt om i ansøgningen. Ved ansøgning om tilskud til rydning skal der indhentes 2 tilbud på alle udgiftstyper, dette krav er ikke gældende for private ansøgere, der søger tilskud til afgræsning.

Krav efter der er givet tilsagn om tilskud til rydning og forberedelse til afgræsning:

- Projektet skal opretholdes i 3 år.
- Udbetalingsanmodning, regnskabsbilag og dokumentation for overholdelse af tilbuds- og ombudsloven skal være tilgængelig i 5 ½ år fra datoen for udbetalingen af tilskuddet.
- Kontrolmyndigheden skal have adgang til arealet
- Hvis tilskuddets størrelse overstiger 375.000, skal der skiltes med at der er modtaget EU-tilskud.

2 Tilskud til naturtiltag på jordbrug

Følgende tilskudsmuligheder er målrettet arealer på en landbrugsbedrift, som er taget helt ud af drift til fordel for naturen. Husk at det altid vil være en fordel for de naturligt forekommende arter, at de samme arealer forbliver ude af drift, til trods for at det ikke er et krav i flere af de nedenstående tilskudsmuligheder.

Bemærk at nogle af tilskuddene kun gives i de kommuner, hvor de arter man planter til fordel for er registreret i forvejen. Det står oplyst under hver tilskudsordning.

2.1 Småbiotoper

En småbiotop er et område i marken, der tidligere har været i drift, men som tages ud, til fordel for biodiversiteten i en et- eller flerårig periode. En flerårig periode er selvfølgelig at foretrække, da dette klart har den bedste effekt for biodiversiteten. De må minimum være 100 m² og højst være 1 ha. Derudover skal der være minimum 5 meter imellem to småbiotoper.

Småbiotoper må på ingen måde indgå i landbrugsproduktionen, og har heller ingen kvælstofnorm. (Dvs. kvælstofkvoten nedsættes ved indberetning af småbiotoper, da arealet ikke længere kan tilføres gødning).

Småbiotoper kan anvendes på følgende måder:

- Til opfyldelse af GLM8 kravet (4% ikke-produktive arealer) kun omdriftsarealer
- Opretholdelse af grundbetaling på areal udenfor dyrkning
- Tilskud under bioordningen "Biodiversitet og bæredygtighed" (Som er beskrevet ovenfor).

Arealet skal have været et landbrugsareal året inden. Det vil sige det skal have modtaget grundbetaling, og kan først etableres i 2023. Det må altså ikke være eksisterende arealer med træer, buske eller lign.

Hvis småbiotopen anvendes til opfyldelse af GLM8 kravet eller får tilskud under Biodiversitet og bæredygtighed, skal arealet tydeligt kunne skelnes fra den omkringliggende mark. Det kan f.eks. være at plantedækket er markant anderledes, eller det er markeret ved at være heget fra med hegn, eller adskilt af en plovfur eller hegnsplæ.

Hvad må der være på arealer med småbiotoper?

- Uslået græs
- Træer og buske (Må gerne tilplantes, men ikke med produktion for øje)
- Våde pletter

Hvor stor en del af marken må være en småbiotop?

- Hvis der udelukkende søges grundbetaling på arealet → op til 20% af marken
- Hvis arealet anvendes til opfyldelse af GLM 8 kravet → Op til 50% af marken
- Hvis arealet modtager tilskud under Biodiversitet og bæredygtighed → op til 100% af marken (Kravet om maks 1 ha gælder fortsat i denne situation)

Afgræsning af småbiotoper

Det er tilladt at afgræsse en småbiotop, når arealet består af 75% træer og buske, dette til trods for at dette ellers anses som en landbrugsaktivitet. Afgræsningen skal foregå på en måde så der opretholdes 75% træer og buske på arealet og disse ikke skades.

2.2 Plant for vildtet

Ordningen plant for vildtet yder tilskud til beplantning af træer og buske i det åbne land, der skal gavne vilde dyr.

Ansøgningsfrister 2023:

Efterårsplantning: 30. april

Forårsplantning: 31. oktober

Tilskuddets udformning og størrelse:

75% af planteprisen (Moms- og skattepligtigt)

Krav til beplantning:

- Skal indeholde mange planter (deres uofficielle antal er at buske skal udgøre 60% og træer 40%)
- Hjemmehørende planter foretrækkes (Artsliste se tabel nedenfor)
- Planterne skal følge kravene for planter af landsskabssortering ifølge Dansk Planteskoleejers Plantestandard.
- Str. 30-80 og tilsvarende krav til rodhalsdiameter.
- Planterne skal være rodskårne
- Skovfyr klippes tilbage til ca. 60 cm. inden levering (Sikring af rod/top-forholdet).

Artsliste over godkendte tilskudsberettigede arter		
Almindelig hvidtjørn	Kvalkved	Dunbirk
Almindelig hyld	Mirabel	Dunet gedebled
Almindelig hæg	Navr	Engriflet hvidtjørn
Almindelig røn	Rødel	Femhannet pil
Almindelig syren	Rød Kornel	Fjeldribs
Ask	Sargents æble	Fuglekirsebær
Avnbøg	Sejle pil	Havtorn
Benved	Skovfyr	Hassel

Blågrøn rose	Skovæble	Hunderose
Bævreasp	Slåen	Klitrose
Bøg	Småbladet lind	Spidsløn
Spidsløn	Vintereg	Æblerose
Stilkeg	Vortebirk	Vrietorn
Tørst		

2.3 Tilskud til skov med biodiversitetsformål

OBS: Dette tilskud bliver først muligt at søge igen i 2024 og dermed ikke i 2023.

Betingelser for at få tilsagn som tilskud:

- Minimum 0,50 ha
- Hovedtræarten på det enkelte areal skal minimum være 50 år. (Medmindre stamme diameteren mindst er 50 cm på foryngelsesarealer.
- Arealet skal være naturmæssigt værdifuld skov, overvejende bevokset med hjemmehørende træer.
- Der er eller bliver pålagt fredskovspligt på projektarealer med tinglysning af naturlig vandstand og træer til naturligt henfald.
- Projektet må ikke være påbegyndt før tilsagn er givet.

Aktiviteter der gives tilskud til under denne ordning:

- Skovgræsning
- Ekstensiv skovdrift
- Bevaring af træer til naturligt henfald
- Naturlig vandstand, inkl. forundersøgelse
- Rydning af uønsket opvækst
- Særlig indsats for arter som er beskyttet efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver

Aktivitet	Tilskudssats	Udbetaling
Skovgræsning	1.480 kr./ha/år	Årligt tilskud i 5 år
Forberedelse til skovgræsning	100% af de tilskudsberettigede udgifter.	Engangsbetaling
Ekstensiv drift af skov med	Gammel eg og bøg*: 800 kr./træ/år	Årligt tilskud i 20 år

hjemmehørende træer	Øvrig løv**: 450 kr./træ/år	
Bevaring af 5-20 træer pr. ha til naturligt henfald	35-300 kr. afhængig af størrelse og art	Årligt tilskud i 20 år
Naturlig vandstand	300 kr./ha/år	Årligt tilskud i 20 år
Forberedelse til naturlig vandstand	100% af tilskudsberettigede udgifter.	Engangsbetaling
Rydning af uønsket opvækst	100% af tilskudsberettigede udgifter.	Engangsbetaling
Særlig indsats for arter	100% af tilskudsberettigede udgifter.	Engangsbetaling

2.4 Plant for hasselmusen

Hasselmusen er Danmarks eneste syvsover. Den er en alvorligt truet art og derfor kan der opnås tilskud til at lave beplantninger til fordel for denne art. Det er kun muligt at modtage tilskuddet hvis man bor i en kommune hvor hasselmusen allerede lever.

Det drejer sig som følgende kommuner:

Sjælland: Faxe, Holbæk, Kalundborg, Køge, Lejre, Næstved, Ringsted, Roskilde, Slagelse, Sorø og Stevn.

Fyn: Faaborg-Midtfyn, Langeland, Nyborg og Svendborg

Jylland: Hedensted, Horsens, Sønderborg, Vejle, Aabenraa.

Ansøgningsfrister 2023:

Efterårsplantning: 30. april

Forårsplantning: 31. oktober

Tilskuddets udformning og størrelse:

90% af planteprisen (Moms og skattepligtigt)

Fakta omkring beplantning til hasselmusen

- Beplantningen skal laves med tilknytning til andre beplantede områder som f.eks. skov eller levende hegn, da hasselmusen vandrer over korte afstande og kun i eget habitat.
- Beplantningen kan med fordel bestå af 95% buske, med en afstand mellem hvert busk eller træ på 2x2 meter. Dermed får buskene de bedste betingelser for at sætte frø, bær og frugter, som hasselmusen lever af.
- Anbefalede arter til beplantning for hasselmusen er følgende: Eg, fuglekirsebær, hæg, almindelig røn, hassel, syren, kvalkved, slåen, hvidtjørn og roser.

- Hvis der findes etablerede arter på arealet allerede kan man med fordel lade følgende arter stå: brombær, hindbær og kaprifolium.
- Der kan søges oplysninger som godkendte arter og deres egnethed til beplantning for hasselmusen via følgende link: <https://mst.dk/natur-vand/natur/artsleksikon/froeplanter/>

2.5 Plant for birkemusen

Birkemusen er Danmarks eneste gnaver, der tilhører familien af hoppemus. Den er udrydningstruet i Danmark og lever i fugtige områder med blandet vegetation. Den lever af insekter og har en meget langsom færden. Det betyder at den er meget udsat for rovdyr og det er udfordrende for den at finde et nyt, hvis dens etablerede habitat ødelægges. Det er kun muligt at modtage tilskud til beplantning for birkemusen, hvis man bor i en af nedenstående kommuner, som yderligere opdeles i 1. og 2. prioritet i forhold til at give tilsagn.

Det drejer sig som følgende kommuner:

- 1. prioritet:** Billund, Esbjerg, Haderslev, Hedensted, Herning, Holstebro, Horsens, Kolding, Lemvig, Morsø, Struer, Thisted, Tønder, Varde, Vejen og Vejle.
- 2. prioritet:** Fredericia, Skive, Sønderborg, Viborg og Aabenraa.

Ansøgningsfrister:

Efterårsplantning: 30. april

Forårsplantning: 31. oktober

Tilskuddets udformning og størrelse:

- 90% af planteprisen

Fakta omkring beplantning til birkemusen:

- Der kan søges oplysninger som godkendte arter og deres egnethed til beplantning for hasselmusen via følgende link: <https://mst.dk/natur-vand/natur/artsleksikon/froeplanter/>

2.6 Tilskud til pleje af græs- og naturarealer (PLG-tilsagn)

Denne ordning giver mulighed for tilskud med forpligtelse til slæt eller afgræsning på arealer, der i forvejen har en naturmæssig høj værdi.

Pleje af græs og naturarealer fortsætter efter den nye CAP-reform, som en 5-årig ordning og for at opnå dette tilskud skal man søge om tilsagn i efteråret (se frister nedenfor) og derudover huske at søge om udbetaling af tilsagnene i fællesskemaet. Hvis der ikke søges om udbetaling af tilsagnene, vil de bortfalde.

Ansøgningsfrister:

Ansøgning om tilsagn: 3. juli - 28. september

Ansøgning om udbetaling af tilsagn: 1. februar - 28. april (Deadline varierer lidt fra år til år).

Betingelser for at få tilsagn som tilskud:

- Arealet ligger inden for særlige udpegninger af Natura 2000 eller der skal være en HNV-værdi på over 5 på min. 50% af arealet. (HNV = High nature value).
- Årligt slæt eller afgræsning (læs mere nedenfor)

Tilskuddets udformning og størrelse:

- 2.600 kr./ha for pleje med afgræsning, uden grundbetaling.
- 1.050 kr./ha for pleje med slæt, uden grundbetaling.
- 1.650 kr./ha for pleje med afgræsning kombineret med grundbetaling.
- 850 kr./ha for pleje med slæt, kombineret med grundbetaling.

Afgræsning kan opfyldes på følgende måder:

- Arealet fremstår synligt afgræsset (og ikke overgræsset), d. 15. september.
- Arealet skal i perioden 1. juni - 31. august være omfattet af et fast græsningstryk på mindst 0,3 storkreaturer pr. ha.
- I perioden 1. maj - 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til ynglende fugle og vildt. Afpudsning må ikke ske på hele arealet, men i områder med f.eks. siv eller tidsler, som man ønsker at minimere.
- Afgræsningen skal ske med heste eller drøvtyggere
- Der må ikke tilskudsfores på arealer med PLG-tilsagn. (Det er kun tilladt at tilskudsfores kalve under 6 mdr. i kalveskjul).
- Fra d. 16. september - 30. april må der foretages både slæt og afpudsning på arealet.

Slæt kan opfyldes på følgende måder:

- Mindst ét årligt slæt på arealet i perioden 21. juni - 15. september.
- Slæt defineres som slåning og fjernelse af plantedækket på givne areal.
- I perioden 1. maj - 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til ynglende fugle og vildt.
- Afgræsning på arealet er tilladt, men kan ikke erstatte slæt.

3 Samlet overblik over tiltag og fokusområder

	Fokusområde			
	Produktion	Miljø	Natur	Klima
Grundbetaling	X			
Økologisk arealstøtte	X			
Frugt- og bærtillæg	X			
Lavskov	X			
Klima- og miljøvenligt græs	X			X
Biodiversitet og bæredygtighed			X	X
Ekstensivering med slæt		X		X
Varieret planteproduktion	X			X
Småbiotoper			X	
Plant for vildtet			X	
Vand- og klimaprojekter		X	X	X

4 Få hjælp til dit projekt

Brug af indholdet i denne guide sker på eget ansvar og Regen Farmer kan ikke holdes ansvarlig for brug af guidens indhold.

Har du spørgsmål eller behov for rådgivning omkring tilskud til skovlandbrug er du/I meget velkommen til at kontakte os.

Sophie Tandrup Ranvig
Landbrugsfaglig konsulent
E-mail: sophie@regenfarmer.com
Tlf.: 81 11 50 23